

Hogni Djurhuus
fekk Móðurmáls-
viðurslønina
2012

Hogni
Djurhuus

MYND: HEINESEN MYNDIR

UMAFTUR AFTURUM

D-moraliserandi vitaminvitan

Fyri einum krákuári síðani fóru heilsuproftarnir at leika í um D-vitamin. Eitt nýtt ganDaorð ræddi øll, sum ræðast ússaligheit og vánaliga stöðu yvirhøvur av vitamintroti. Deyðin í D-durunum í D-duri.

Sannlíkt er, varð prædikað, at allir føroyingar, allir føroyingar í Føroyum í hvussu so er, tað eru tveir av trimum føroyingum, eiga ov lítið D-vitamin. Tí D-vitamin fáa fólk fyrst og fremst av sólini. Og tá sólin hendingaferð sæst í Føroyum, kemur mánin tvætlandi fyri, so har vóru bara nakrar lítlar d-vitaminir at fáa.

Tað er lætt at fáa at vita, um tú hevur ov lítið D-vitamin innanborða. Ein blóðroynd sigur tær, um onkur kemiskur frymil ikki er sum hann átti at verið. Um D-vitaminirnar eru ov fáar.

Men er blóðroyndin neyðug? Eru hyggjuráðini ikki bara at koyra D-vitamin í seg, ongantíð ov nógv? Sum ein segði: oyn snapsur er góður fyri hoylsuna, tvoyr eru dupult so góðir.

Nei, tíverri, tí ov nógv D-vitamin er heldur ikki gott, sjálvandi. Tað er, sum skilst, nógv verri enn ov lítið d-vitamin.

So, eins og við øllum øðrum, tað ræður um at finna gyltu gøtuna millum breiða asfalteraða vegin og tann smala runuta.

Blóðroynd fært tú ikki tikna uttan ávísing frá kommunulækna.

Fekk tíð klokkan 10.00. Slapp framat klokkan 10.40.

Men, nei, tað ber ikki til at fáa tikna blóðroynd fyri D-vitamin. Blóðroyndir kosta pengar, segði læknin. Hetta var 1. apríl, gamaní, men eg haldi ikki, at eg varð sendur apríl.

Ráðini vóru tí at keypa D-vitaminir og svølgja tær. Tí allir føroyingar hava D-vitamintrot. Og so vóna, at tú rakar beint á nøgdina, tú skalt hava.

Seinnapartin sama dagin hoyrði eg so í Útvarpinum, at 11.000 blóðroyndir eru tiknar – fyri at staðfesta D-vitamin. Hvør kostar 100 krónur, 1,1 milliún til onga nyttu, tveittar burtur, tí allir føroyingar í Føroyum hava ov lítið D-vitamin.

Ei undur í, at heilsuverkið er á reyvini alla tíð og læknar uttan fyri landsmarkið ikki tíma heim.

So uttan at vita nakað um mín D-vitamin status, skal eg eftir ráðunum hjá kommunulæknanum eta D-vitaminir. Tað kostar heilsuverkinum einki, men tað kostar mær.

Tá ein onnur sjúka, sum verri enn so allir føroyingar hava, gjørdist yvirskriftin í fjølmiðlunum, eisini ein D-sjúka, CDT, var einki óført at taka blóðroyndir av øllum føroy-

ingum. Men ókey, tær noyddust fólk at gjalda fyri, brúkaragjald í heilsuverkinum, meðan Miðflokkurin var í samgonguni.

Eitt annað D, sum føroyingar eisini ræðast, tí tey fáa at vita frá klókum profetum, at tey skulu og eiga at ræðast, er hatta í NemiD ómaksleysur samleiki, samleiki sum ein lort.

Men tí Dnum sleppa vit undan. Bankarnir skuldu bara líka vita, um tað var ein kjansur at fáa føroyingar at svølgja eitt D afturat.

Men, nei, den gik ikki. Uttan at vita, um tað er neyðugt, siga føroyingar í Føroyum ja fyri D-vitaminum, men nei fyri NemiD, uttan at vita, hvat NemiD er, ella um vit hava brúk fyri tí, bara tí at onkur sigur tað.

Øll hasi ólukku Dini eru ørkymlandi. Kanska er tað tí, at fólk rýma av lista D og fáast ikki á hann aftur uttan at dyrgt verður við góðum sessum.

Ð-vitamin fær eingin, hvørki í skúlunum ella í fjølmiðlunum. Men vit hava tað fint uttan. Vit skilja hvønn annan við Ð og líka væl uttan Ð.

Hvør er so niðurstøðan? Eingin. Vit svølgja D-bollar uttan at vita, um teir virka. Tað gjørdur P-bollarnir hóast alt. Men teir hava annað endamál, at forða fyri lívi í staðin fyri at bjarga lívi. D-kan fari!

10
skjótir

Eyðun Jacobsen

Yrki: Fyritíðarpensionistur
Bústaður: Glyvvar

Hvat ætlaði tú at blíva, tá tú bleivst vaksin?

– Mín dreymur sum barn var at blíva kendur sangari/tónleikari.

Hvat burdi hitt kynið vitað um títt kyn?

– Hvussu ringt tað er hjá einum mannfolki at blíva forkølaður, tá hava vit brúk fyri at blíva bornir á hondum.

Hvat burdu børn vitað um tað at verða vaksin?

– Ein sangur sigur: »De voksne kan osse være bange«. Børn halda at vaksin eru órørlig og makta alt. Men kanska burdu tey vita, at vit vaksnu sanniliga eisini kunnu blíva bangin og stundum føla okkum hjálparleys.

Hvat var seinasti dreymurin, tú gjørdi til veruleika?

– At innspæla fløgu í USA.

Enda setningin: Um eg tordi, so hevði eg...

... sagt meira, enn eg tori.

Hvat hevði gjørt heimin til eitt betri stað?

– Sjálvandi hevur man hug at siga, um alt kríggj og allur óndskapur endaði. Men tað eru eisini onnur ting. Sum t.d. at vísa virðing fyri menniskjum, líkamikið hvør og hvussu tað er, sjálvst um tað eru ting, ein er rúkandi ósamdur um.

Nær vart tú seinast veruliga ovfarin?

– Tá ein persónur bjargaði mær úr eini ómøguligari stöðu.

Tað seinasta, tú hevur lært, er at:

... alt eri eg mentur í Honum, sum ger meg sterkan. Hetta er mítt motto.

Enda setningin: Føroyingar burdu...

... givist við at hingið so fast í skjúrtinum á móðir Danmark.

